

Гук О.Г., ад'юнкт кафедри
криміналістики та судової
медицини Національної академії
внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ОГЛЯДУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА ЇХ ОБІГУ

Слідчий огляд є одним із процесуальних способів дослідження матеріальних об'єктів у кримінальному провадженні шляхом безпосереднього сприйняття слідчим ознак об'єкту за допомогою органів чуття, а також інструментальними методами. Основними завданнями, що стоять перед слідчим у процесі проведення слідчого огляду, є: якнайповніше вивчення і фіксація предметів і обстановки, що вивчаються, виявлення слідів злочину та речових доказів (які можуть указувати на спосіб його вчинення або сприяти встановленню інших обставин, що мають значення для провадження), їх вилучення для подальшого дослідження. [1, с. 8-9]

Слідчий огляд - це збірне поняття, що включає конкретні види огляду та складається в безпосередньому сприйнятті, аналізі та фіксації слідчим обстановки події (місцевості, житла), всіх обставин, які мають значення для справи, з метою виявлення слідів злочину, з'ясування інших обставин, що мають значення для кримінального провадження. [2, с. 238]

При розслідуванні фальсифікації лікарських засобів та обігу фальсифікованих лікарських засобів огляду підлягають наступні об'єкти.

1. Приміщення та ділянки місцевості, де відбувався злочин. Сюди слід віднести виробничі цехи і склади, приміщення аптечних закладів та спеціальних магазинів з реалізації лікарських засобів, офісні та складські приміщення оптових продавців даної продукції, квартири, під'їзди, двори будинків, вулиці, тобто ті місця, в яких відбувалося виробництво, переробка, зберігання та збут розглянутої продукції.

2. Людина, в організмі або на тілі якої є сліди застосування фальсифікованих лікарських засобів, або сліди сировини, що використовувалася для їх виробництва або переробки.

3. Засоби злочинної діяльності: обладнання, на якому відбувалося виробництво, переробка та упаковка фальсифікованих лікарських засобів; транспортні засоби, які використовувалися для їх перевезення.

4. Предмети злочину: лікарські засоби, що мають ознаки фальсифікації.

5. Інші предмети і документи: пакувальний матеріал; сировина для виробництва фальсифікованих лікарських засобів; тари для зберігання зазначеної продукції; ліцензії; сертифікати якості; товаросупровідні документи; печатки; штампи; звітна документація; чорнові записи осіб, що підозрюються у вчиненні даних злочинів та ін.

Для досліджуваної категорії справ найбільш характерними різновидами слідчого огляду (за емпіричними дослідженнями) виявилися: огляд предметів і документів - 82% кримінальних проваджень; огляд місця події - 70%; інші види огляду - 12% проваджень.

Важлива доказова інформація при розслідуванні даних злочинів може бути отримана за допомогою огляду предметів і документів. В ході огляду документів можуть бути виявлені ознаки фальсифікації, порушення податкового та іншого законодавства, допущені в роботі організації, обсяги виробленої та реалізованої неврахованої продукції, контакти співробітників та інші відомості, що цікавлять.

Огляд лікарських засобів рекомендується проводити за участю фахівця в галузі контролю якості та безпеки даних товарів. При огляді зазначених об'єктів фіксуються особливості їх упаковки, маркувальні дані, наявність захисних міток (голограм), колір, запах, кількість (об'єм).

Огляд місця події за фактами фальсифікації лікарських засобів та обігу фальсифікованих лікарських засобів є початковою слідчою (розшуковою) дією, від якої значною мірою залежить хід подальшого розслідування. Однак результати проведеного дослідження показали, що слідчі не завжди приділяють належну увагу якості проведення цієї складної слідчої (розшукової) дії. За результатами узагальнення матеріалів практичної діяльності, проведеного автором, огляд місця події проводився: одноосібно слідчим - 18% випадків; тільки оперативним співробітником - в 9% випадків; спільно

слідчим і фахівцем-криміналістом - 26%; слідчим спільно з оперативним співробітником - 11%.

Слід зазначити слабе використання при цьому можливостей і знань фахівців у сфері фармації і співробітників контрольно-наглядових органів (Держлікслужби,

Держспоживінспекція), які можуть надати істотну допомогу у визначенні належності до розслідуваної події виявлених речовин, матеріалів, документів і устаткування. При огляді місця події на підконтрольних їм об'єктах (в приміщеннях з виробництва, зберігання та реалізації лікарських засобів) вони брали участь в даній слідчій дії лише в 7% випадків.

При виявленні упаковки (тари) фальсифікованого товару з нанесенням чужого товарного знака слід точно її описати. За своїм призначенням упаковка (тара) забезпечує, з одного боку завдання зберігання товарів, що мають первинну упаковку, а з іншого - транспортабельність покладеного в неї товару.

Огляд окремих предметів при розслідуванні досліджуваних злочинів також може проводитися, наприклад, для виявлення ознак, що дозволяють встановити приналежність об'єкта, який оглядається певній особі, ознак знарядь і ємностей для виготовлення, пакування фальсифікованих лікарських засобів, призначених для збуту.

Список використаних джерел

1. Бахин В.П. Как раскрываются преступления / В.П.Бахин, И.А.Возгрин. - СПб., 1997. - 190 с., 10-12; Быховский И.Е. Осмотр места происшествия: Уч. пособие. - М., 1973. - 27.
2. Шурухнов Н.Г. Криміналістика: Підручник. М., 2003.

Груздь О.І., ад'юнкт 1-го року
навчання докторантури та ад'юнктури
Національної академії внутрішніх справ

НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ВБИВСТВ

Найтяжчим злочином проти особи є вбивство, оскільки воно посягає на основне благо людини - життя. Тому вбивство, за винятком привілейованих його видів, віднесено законом до особливо тяжких злочинів.